

Depolarisatie strategie voor de Denktank desinformatie

Doel

Het doel van deze bijeenkomst was om een strategie voor de aanpak van desinformatie te ontwikkelen op het terrein van vaccinaties in het algemeen, en de aankomende COVID-19 vaccinatie in het bijzonder. Dit hebben de deelnemers gedaan aan de hand van het denkkader 'polarisatie'.

Belangrijkste besprekpunten

- De bijeenkomst werd begeleid door (10/2e). Hij startte met een uitleg over het denkkader dat handvaten biedt hoe een publiek debat gestuurd zou kunnen worden om tegenstellingen en strijd te verminderen.
- Het denkkader 'polarisatie' laat zien dat de 'pushers' op de polen het debat hoog kunnen laten oplopen. De 'joiners', gaan daarin mee. Er zijn momenteel verschillende tegenstellingen: een belangrijke op het terrein van vaccinaties en corona-maatregelen is de vrije burger, en de activisten zoals Viruswaanzin versus de gevestigde orde, de overheid. De polen trekken de aandacht maar voor de Denktank kan 'het stille midden' juist heel belangrijk zijn om het 'wij-tegen-zij' denken tegen te gaan.
- De Denktank zit nu vaak in de rol van de bruggenbouwer die de 'pushers' in gesprek brengt en zorgt ervoor dat iedereen kennisneemt van dezelfde informatie. Onbedoeld wordt er daardoor ook stelling gekozen (en worden daarmee de wetenschappelijke elite of overheid vertegenwoordigd). Duidelijk uitspreken/tegenspreken levert brandstof op voor de pushers.
- De Denktank kan meerdere rollen innemen, vanwege het diverse profiel van de leden. Om bewust met de middengroep in gesprek te gaan moet de juiste toon worden gevonden. Hierbij gaat het niet alleen om feiten, maar juist ook om de (gevoels-)dynamiek van de groep. Door het rekruteren van de juiste influencers – influencers waarmee je vertrouwen kunt winnen - krijgt deze groep het gevoel gehoord te worden/begrepen te zijn. Dit kunnen artsen of professionals zijn maar ook andere personen zoals bekende Nederlanders. Wetenschappers zoals die van het RIVM zijn meestal de bruggenbouwers, die reageren naar beide polen. VWS kan het verhaal van het midden, voor alle doelgroepen (inclusief twijfels), verwoorden en leiderschap tonen.
- Aan het eind van de sessie sloot staatssecretaris Paul Blokhuis aan. De opbrengsten uit de workshop werden met hem gedeeld, en de staatssecretaris kreeg de gelegenheid om met de Denktank van gedachten te wisselen over hun inzet om desinformatie rondom de COVID-19 vaccinatie tegen te gaan. Hieruit kwamen de volgende aandachtspunten:
 1. Begin tijdig met het verhaal en zorg dat je daarmee krediet opbouwt. Dan is er meer draagvlak op het moment dat het vaccin er is. Denk na over goede mensen die het verhaal kunnen vertellen.
 2. Niet alleen een positieve boodschap brengen, maar je ook kwetsbaar opstellen, toegeven dat er beperkingen zijn, zoals bijwerkingen, onzekerheden. Als je aangeeft dat er niets kan gebeuren ben je niet geloofwaardig.
 3. Zorg ook dat je voldoende naar het gevoel kijkt en meer dan alleen de feiten verkondigen.
 4. Goed om in te zetten op 'ambassadeurs', experts vanuit hun professionele achtergrond, maar je kunt ook een authentieke persoon inzetten (bv bekende voetballer) om eenmalig een boodschap te laten verkondigen 'ik neem een vaccin'.

Uitkomsten en vervolg

De Denktank heeft zich de afgelopen jaren duidelijk uitgesproken en misvattingen kunnen weerleggen, vaak met wetenschappelijke feiten. Daarbij speelt het onafhankelijke karakter van de leden een belangrijke rol. Voor COVID-19 is onderlinge afstemming en het delen van informatie nodig om zodoende één boodschap/uitstraling te kunnen behouden. VWS plant een vervolgsessie in met leden van de denktank die hebben aangegeven zich extra te willen inzetten inzake het bestrijden van desinformatie omtrent de COVID-19 vaccinatie. Het denkkader 'polarisatie' kan in deze vervolgsessie verder worden toegespitst en uitgewerkt voor de COVID-19 vaccinatie. De denktank blijft zich onverminderd inzetten in de bestrijding van desinformatie omtrent vaccinaties in het algemeen.